

Marek Holly

Bieszczadzki Park Narodowy, Ośrodek Naukowo-Dydaktyczny
38–700 Ustrzyki Dolne, ul. Belska 7
marekholly@wp.pl

Received: 10.02.2012

Reviewed: 25.04.2012

**INWAZYJNY WTYK AMERYKAŃSKI *LEPTOGLOSSUS*
OCCIDENTALIS HEIDEMANN, 1910 (*HEMIPTERA*:
HETEROPTERA: *COREIDAE*) – PIERWSZE
STWIERDZENIE W BIESZCZADZKIM PARKU
NARODOWYM**

Invasive *Leptoglossus occidentalis* Heidemann, 1910
(*Hemiptera*: *Heteroptera*: *Coreidae*) – first record from the
Bieszczady National Park

Abstract: The first record of the western conifer seed bug *Leptoglossus occidentalis* Heidemann, 1910 (Hemiptera: Heteroptera: Coreidae) was given from the Bieszczady National Park area. The finding of one individual took place inside the building in Ustrzyki Górne at the beginning of November 2011 when the temperature in the Bieszczady Mountains fell down to almost 0°C.

Key words: western conifer seed bug, Bieszczady National Park.

Wtyk amerykański *Leptoglossus occidentalis* Heidemann, 1910 jest przedstawicielem rodziny wtykowatych *Coreidae*, którego naturalny zasięg do niedawna obejmował południową Kanadę, zachodnią część Stanów Zjednoczonych i Meksyk. W warunkach naturalnych osobniki dorosłe oraz nimfy wtyka amerykańskiego sezon letni spędzają na drzewach iglastych, żerując na zielonych szyszkach i igłach. Prowadzi to do degeneracji szyszek oraz do obniżenia jakości i żywotności nasion zaatakowanych drzew. Wśród gatunków żywicielskich wtyka amerykańskiego wymieniane są sosny: *Pinus strobus*, *Pinus resinosa*, *Pinus sylvestris*, *Pinus nigra*, *Pinus mugo*, *Pinus contorta* oraz świerk *Picea glauca* i dagleżja *Pseudotsuga menziesii* (Blatt 1994; Bates 2000; Mitchell 2000) oraz kilka innych gatunków iglastych.

W Europie wtyk amerykański znany jest od roku 1999, kiedy to po raz pierwszy stwierdzono go we Włoszech. Od tego czasu gatunek szybko zasiedla nowe miejsca na zachodzie i południu kontynentu europejskiego. Przypuszczenia i sugestie na temat możliwości zawleczenia gatunku z Ameryki Północnej do

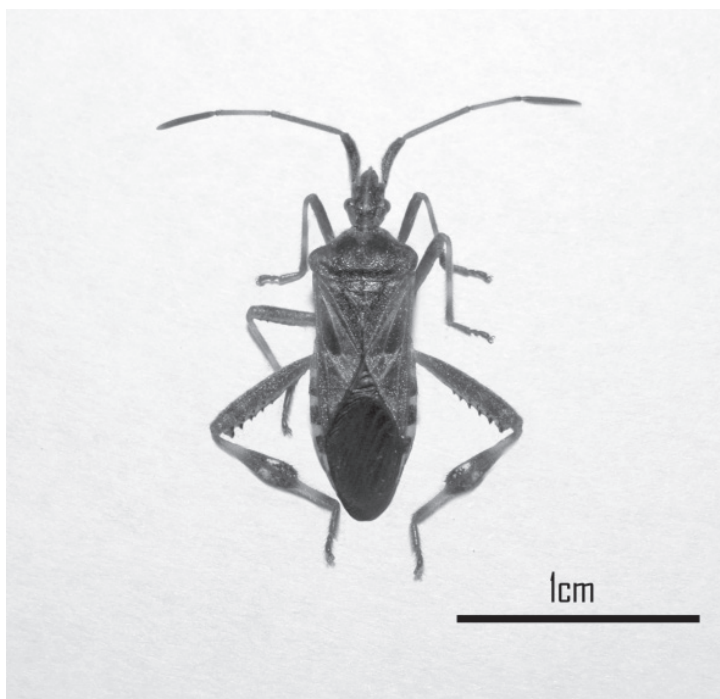
Europy transportem morskim znajdujemy w publikacji Dousoulie i in. (2007) oraz na stronach internetowych – Bug blog 2011. Również w literaturze dokumentującej jego rozprzestrzenianie się w Stanach Zjednoczonych (Mitchell 2000; Gall 1992) znajdujemy informacje o wydatnym udziale człowieka (transport towarów na duże odległości) w szybkim rozszerzaniu zasięgu wtyka amerykańskiego niezależnie od jego możliwości dyspersyjnych. W Polsce wtyk amerykański odnotowany został po raz pierwszy w roku 2007 na dwóch stanowiskach – we Wrocławiu (Dolny Śląsk) i w Miechowie na Wyżynie Małopolskiej (Lis J.A. i in. 2008; Lis B. i in. 2008). Kolejne, nowe stwierdzenia gatunku w Polsce, w latach 2008–2010, miały miejsce również na znacznie oddalonych od siebie stanowiskach (Hebda i in. 2010). W 2008 roku wtyk amerykański znaleziony został w Poznaniu, na osiedlu im. S. Batorego (1 osobnik – leg. A. Dziabaszeński). W roku 2009 gatunek odnotowano w Beskidzie Zachodnim w miejscowości Kocień koło Żywca (28.11.2009 – 1 osobnik na murze budynku, leg. M. Kupeczak). W 2010 roku podano nowe stanowisko na dolnym Śląsku w miejscowości Suchy Bórk. Opola, skąd wykazano 3 osobniki w ciągu kilku dni, na przełomie września i października (leg. M. i G. Hebda). Zgromadzone dotychczas dane o tym inwazyjnym gatunku w Polsce ograniczają się w większości do podania lokalizacji i daty stwierdzenia owada, co wynika z faktu, że przeważnie znajdowane są pojedyncze okazy. Pozwala to na śledzenie zmian zasięgu gatunku w Polsce, brak natomiast informacji o żerowaniu wtyka amerykańskiego w warunkach naszego kraju, co w efekcie utrudnia ocenę preferencji pokarmowych tego pluskwiaka oraz uniemożliwia ocenę zagrożeń ekosystemów leśnych.

Istotnym uzupełnieniem dla nowych danych o zasięgu gatunku w Polsce jest pierwsze stwierdzenie wtyka amerykańskiego w Bieszczadach, gdzie w końcu października 2011 roku odnotowano jednego osobnika w budynku mieszkalnym w Ustrzykach Górnych przy Dyrekcji BdPN. Znaleziony okaz został oznaczony przez autora na podstawie opisów i fotografii zamieszczonych na licznych stronach internetowych. Poprawność oznaczenia została zweryfikowana przez Pana Grzegorza Hebdę z Uniwersytetu Opolskiego.

Wykazany z Ustrzyk Górnych pojedynczy osobnik szukał najprawdopodobniej schronienia zimowego wewnątrz ogrzewanych pomieszczeń mieszkalnych. Być może szybkie poszerzanie zasięgu występowania gatunku jest właśnie wynikiem dużych zdolności adaptacyjnych, a przede wszystkim umiejętności przetrwania niekorzystnego okresu zimowego w odpowiednich kryjówkach i ogrzewanych budynkach.

Opublikowane dotychczas dane na temat gatunku potwierdzają jego obecność w Czechach, skąd z całą pewnością mógł on skolonizować stanowiska na Dolnym Śląsku i w Beskidzie Zachodnim, jak również w Małopolsce (dane od 2007 do 2010 roku). Dodatkowo przy braku naturalnych przeszkód wtyk ma

prawdopodobnie dość duże możliwości swobodnej dyspersji (Gall 1992) na znaczne odległości. Świadczy o tym znalezienie gatunku na znacznie wysuniętym na północ stanowisku w Poznaniu, w 2008 roku. Wykazane w 2011 roku stanowisko w Bieszczadzkim Parku Narodowym jest znacznie oddalone od wcześniej opisanych w Polsce i nasuwa przypuszczenie o nowym szlaku migracyjnym inwazyjnego pluskwiaka z południa Europy. Jest to jedyne znane dotychczas w południowo-wschodniej Polsce stwierdzenie wtyka amerykańskiego, w miejscu oddalonym od pozostałych stanowisk na południu kraju. Można więc przypuszczać, że na teren Bieszczadzkiego Parku Narodowego owad dotarł ze Słowacji, gdzie po raz pierwszy był też wykazany, podobnie jak w Polsce, w 2007 roku (Barta 2009).

Ryc. 1. Wtyk amerykański *Leptoglossus occidentalis*, okaz zebrany w Ustrzykach Górnych. Fot. M. Holly.

Fig. 1. Western conifer seed bug *Leptoglossus occidentalis*, the specimen collected in Ustrzyki Górne. Phot. M. Holly.

Podziękowanie

Składam podziękowania Panu Grzegorzowi Hebdzie z Katedry Biosystematyki Uniwersytetu Opolskiego za sprawdzenie poprawności oznaczenia zebranego okazu wtyka amerykańskiego.

Literatura

- Barta M. 2009. New facts about distribution and host spectrum of the invasive Nearctic conifer pest, *Leptoglossus occidentalis* (Heteroptera: Coreidae) in south-western Slovakia. *Folia faunistica Slovaca* 14 (23): 139–142.
- Bates S. L. 2000. Impact of *Leptoglossus occidentalis* (Hemiptera, Coreidae) on douglas – fir seed production. *Journal of Economic Entomology* 94: 1444–1451.
- Blatt S. E. 1994. An unusually large aggregation of the western conifer seed bug *Leptoglossus occidentalis* (Hemiptera, Coreidae) in a man made structure. *Journal of the Entomological Society of British Columbia* 91: 71–72.
- Bug blog 2011. On the Western Conifer Seed Bug and Christmas trees. <http://abugblog.blogspot.com/2011/10/on-western-conifer-seed-bug-and.html>
- Dosoulier F., Lupoli R., Aberlenc H. P., Stereito J. C. 2007. L' invasion orientale de *Leptoglossus occidentalis* en France: bilan de son extension biogeographique en 2007 (*Hemiptera Coreidae*). *L' Entomologiste* 63 (6): 303–308.
- Gall W. K. 1992. Further eastern range extension and host records for *Leptoglossus occidentalis* (Heteroptera: Coreidae): well-documented dispersal of a household nuisance. *Great Lakes Entomologist* 25: 159–171.
- Hebda G., Dziabaszewski A., Kupczak M. 2010. Nowe stanowiska wtyka amerykańskiego *Leptoglossus occidentalis* Heidemann, 1910 (Hemiptera: Heteroptera: Coreidae) w Polsce. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* 2: 15–18.
- Lis J. A., Lis B., Gubernator J. 2008. Will the invasive western conifer seed bug *Leptoglossus occidentalis* Heidemann (Hemiptera: Heteroptera: Coreidae) seize all of Europe? *Zootaxa* 1740: 66–68.
- Lis B., Stroiński A., Lis J. A. 2008. *Heteroptera Poloniae* 1. Coreoidea: Alydidae, Coreidae, Rhopalidae, Stenocephalidae. Centrum Studiów nad Bioróżnorodnością, Katedra Biosystematyki, Uniwersytet Opolski, Opole, 157 ss.
- Mitchell P. L. 2000. Leaf footed bugs (Coreidae) In: Schaefer C.W. & Panizzi A.R. (ed.), *Heteroptera of economic importance*, CRC Press. Boca – Raton – London – New York – Washington D.C., pp. 337–403.

Summary

The western conifer seed bug *Leptoglossus occidentalis* is an invasive species, whose expansion in Europe now seems to be a fact. In Poland, the species appeared recently (in 2007) at two distant sites (Miechów, Wrocław). Another findings of the species in Poland took place in the years 2008–2010 in three new sites (Poznań, Kocień near Żywiec, and Suchy Bór near Opole). Previously published data on the species confirm its presence in the Czech Republic from where surely he could colonize the sites of the Lower Silesia and the Western Beskid as well as in Małopolska region. New finding of this species in the Bieszczady National Park in 2011 is relatively far away from the previously described sites in Poland and the only known site in the south-eastern part of Poland. It allows to suppose that insect may reach the Bieszczady National Park from the territory of Slovakia.